

Qasigiannguani, Qeqertarsuarmi, Kangaatsiami, Narsami Nanortalimilu mittarfinnik sanaartornissamut aningaasalersuinissaq qulakkeerniarlugu Naalakkersuisut sulineq aallartissagaat peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut (Inatsisartuni Siumup eqimattaa)

Siullermeerneqarnera

Qujanaq.

Oqaluttuarisaanermi sulii naammattumik ilikkagaqarsimannginerput uggoraara.

Nuummi, Ilulissani Qaqortumilu mittarfiliornissamik suliniutit Siumup siuttuuffigai. Aningaasaqarnikkut tunngavissat tamarmiusut naammattumik uppersarsarneqanngitsut suliniutit aallartinneqarput. Maannalu sanaartornermut ingerlatsinermullu kina akiliissanersoq sulii akissutisiffiginagu sanaartugassanut angisuunut siunnersuutiniq suliaqaqqittoqarpoq.

Mittarfiit imminnut akilersinnaanissaat qulakkeerneqarsinnaanngitsoq takoreerparput. Naalakkersuisut namminneq 2020-mi nassuiaataanni nunatsinni mittarfiit 13-iusut akornanni qulingiluat ukiumut ingerlatsinermi amigartooruteqartut erserpoq.

Mittarfissanullu tallimanut ullumi oqaluuserisatsinnut tunngatillugu inerniliussaq sulii erseqqinneruvoq: Aningaasaqarnikkut tunngavissaqanngilaq. Sanaartornermut aningaasartuutit, ingerlatsineq, missingersuutit inuiaqatigiillu aningaasaqarnerat eqqarsaatigalugit mittarfiliassat innersuussutigineqarsinnaanngillat. Aamma timmisartunut mittarfiit pillugit inatsimmi piumasaqaatit Tasiilami Ittoqqortoormiini taamaallaat naammassineqartut nassuiaammi nalilerneqarpoq.

Periarfissanik misissuinissaq imaluunniit isumassarsianik saqqummiussassanik suliaqarnissaq inatsisunik unioqqutitsinerunngilaq. Naalakkersuisulli sanaartornermut aningaasaliinissaq ingerlateqqinniarunikku suliniutit maanna qanoq inatsimmut naapertuuttunngortinneqarsinnaanersut nassuiartariaqarpaat. 2020-miilli suna allanngorsimava? Nutaanik naatsorsuisoqarsimava? Aningaasaqarnikkut tunngavissat pitsanngorsimappat? Imaluunniit inatsit allanngortinneqassava? Tamanna sulii akissutisiffiginngilarput.

Siunnersuummi sanaartornermut aningaasartuutissat 2019-imi akit naapertorlugit 484 millionit koruunit missaannik naleqassangatinneqartut innersuussutigineqarput. Naatsorsuutilli taakku nutarterneqarsimanngillat, taamaammallu aningaasalersuinissamut ullutsinnut naleqquttumik tunngaviusinnaanatik. Aningaasallu taakku ingerlatsinermut aserfallatsaaliuiner Mullu aningaasartuutissanik tamakkiisunik ilaqanngillat. Mittarfiit niuerneramik tunngaveqarluni ingerlanneqarsinnaannginnerat ilimanaateqartoq Naalakkersuisut namminneq oqaatigaat.

Peqatigitillugu mittarfissat tallimat pillugit isumassarsianik saqqummiussassanut pilersaarusiornermullu 2024-miilli ukiumut 3 millionit koruunit immikkoortinneqartartut Naalakkersuisut paasisutissiissutigaat. Taamaattumik tamanna ullumi aatsaat isumassarsiaannilaq. Naalakkersuisut namminneq nassuiaataanni aningaasaqarnikkut inatsisitigullu ajornartorsiutit ilungersunartut tikkuarneqaraluartut suliaq ingerlateqqinneqareersimavoq.

Erseqqissumik oqartariaqarpugut: Nunap immikkoortuinik ineriartortitsinertut taaguuserneqaraluarpuunniit amigartoorutit amigartoorutaapput. Mittarfiit ingerlatsinerminnut aningaasartuutit namminneq matussusersinnaanngikkunikkit, taava kina akiliissava? Mittarfiit tallimat ingerlatsinerminnut aningaasartuutit isertitaminnit matussusersinnaanngikkunikkit akiligassaq innutaasunut ingerlateqqinneqassaaq. Akileraarutitigut imaluunniit akitsuutit bilitsillu akiisa qaffannerisigut akiliissapput. Akitsuutit akillu qaffasereerput. Sooq innuttaasut sulii akiligassaqarnerulersissavagut?

Naleraq Kalaallit Nunaanni ujaasinermik annaassiniarnermillu, SAR-imik, pitsanngorsaanissamik anguniagaqarluni Folketingimut qineqqusaarpoq. Tamanna pisinnaassappat qulimiguulinnut mittarfiit nutarterneqartariaqarput, ujaasinermut, annaassiniarnermut assartuussinermullu qulimiguullit S-92-it imaluunniit taakkununga assingusumik angissusillit pissarsiarineqartariaqarlutik.

Annaassiniarnissamut piareersimaneq isumannaatsumillu ingerlatsineq mianeralugit periarfissaqartillugu qulimiguullit aamma aalajangersimasumik ilaasunik angallassinermut atorneqarsinnaasariaqarput. Taamaalliluta qulimiguullit pitsaannerusumik atorluarsinnaassavagut, upalungaarsimanerlu ulluinnarni angallassinermut ataqatigiissillugu.

Taamaattumik qulimiguulinnik angallassinernup pitsanngorsarneqarnissaanut aningaasalersuinissaq Folketingimi sulissutigaarput. Mittarfissat nutaat tallimat innuttaasut aningaasartuuteqarnerulersinnerisigut imaluunniit suliaasanut allanut pisariaqartunut aningaasaliissutit ikilinerisigut aningaasalersorneqassanngillat.

Illoqarfiit tallimat pillugit nalunaarusiani qulimiguulinnik nutaannerusunik atortoqarluni angallassinernup ingerlaannarnissaa aningaasaqarnikkut imminut akilersinnaanerpaatut tikkuarneqarpoq. Naleqqap siunnersuutaa periarfissamik taassuminnga tunngaveqarpoq, sinerissamilu angallannikkut attaveqaatit siammasissumik nukittorsarneqarnissaat anguniarlugu. Soormi politikikkut piviusunngorsinnaanngitsumik takorluugaq malersorlugu sinerissap sinnerata periarfissai pilliutigissavagut?

Illoqarfiit tallimat angallannikkut pitsaannerusumik attaveqalernissaat itigartinniarlugu taama oqanngilagut. Innuttaasunut sapinngisamik amerlanerpaanut iluaqutaanerpaamik

aaqqiissutissamik toqqaanissaq pineqarpoq. Qulimiguulinnik angallassinerup pitsanngorsarneqarnissaa, qulimiguulinnut mittarfiit nutarterneqarnissaat, kiffartuussinissamik isumaqatigiissutit umiarsuarnillu attaveqaatit aamma misissortariaqarpagut. Aammalu piffinni naleqquttuni aqqusernit ikaartaataatillu aqqutigalugit aaqqiissutissat misissortariaqarpagut.

2020-miilli tunngavissat allanngorsimappata, Inatsisartut sanaartugassat aningaasalersorneqarnissaat ingerlateqqitsinnagit Naalakkersuisut tamanna uppersartariaqarpaat. Allanngorsimanngippata ilisimasagut tunngavigalugit iliuuseqartariaqarpugut.

Qujanaq.